

“Öteki” Avrupa’da Kazan Kaynıyor!

Dr. Galip ÇAĞ

Aslında bu yazının odağında, yakın bir vakte kadar Almanya’nın Kosova’daki birliklerini çekişi sonrasında Kosova’ya gösterdiği alicenaplık (!) ve hibe ettiği 44 askeri araç vardı. “Bayram değil seyran değil nedir bu cömertliğin kaynağı?” diye düşünürken Makedonya’da referandum süreci tamamlandı ve ABD’nin Rusya odaklı kaygıları haklı çıktı. Bu durumda iki gelişmenin birbiri ile bağı göz önüne bulundurup bu minval üzerine bir analizin yapılması da kaçınılmaz oldu.

Konunun ilgilileri hatırlayacaktır muhakkak ama yine de hatırlatmakta fayda var; 1998 yılında Miloseviç’in Sırp birlikleri ile Kosova polisi arasındaki çatışmaların büyümesi sonucu NATO’nun Kosova’ya gerçekleşen ve 78 gün süren müdahalesiyle Kosova, UNMIK’in (Birleşmiş Milletler Kosova Geçici Yönetimi) idaresine geçmişti. Ve böylece Sırbistan Kosova’dan çekilmek zorunda kalmış, lakin Kosova’ya yerleşen NATO birlikleri bugüne dek buradan ayrılmayarak görevlerine devam etmişlerdi. Ta ki 2017 yılı mayısına dek. Zira bahsi geçen tarihte Almanya; Kosova ve Sırbistan arasındaki barış ve istikrarın büyük oranda sağlandığı fikrine bağlı olarak burada bulunan birliklerini küçültme kararı alır. Ve 1350 Alman askerinin sayısını da 800’e çekme planını uygulamaya koyar.

Tarihler Eylül 2018’i yani geçtiğimiz günleri gösterirken, Alman KFOR’u Prizren’deki birlikleri boşaltarak sadece 70 askerle 2019 yılında Priştine’de konuşlanma kararı alınca burada kullanılan 44 askeri araç Kosova Güvenlik Gücü’ne hibe edildi. Ancak zannedildiğinin aksine Almanya’nın Kosova’ya ilgisi bu gelişme ile sınırlı değil. Çünkü bu yılın, şubat ayında, Almanya Dışişleri Bakanı *Sigmar Gabriel* bir Kosova ziyareti gerçekleştirmişti. Bu ziyaret sırasında Kosova-Karadağ sınırı sorunu başta olmak üzere birçok konuda Almanya’nın Kosova’ya büyük destek verdiğini ve özellikle Sırbistan’a karşı Kosova’nın neredeyse bir ortak olarak görüldüğünü öğrendik. Bunun yanında Almanya’nın Kosova’yı tanımayan beş AB ülkesini ikna için de çaba sarf edeceği ifade edilmişti. Ancak bu toplantı sonunda bölge ülkelerinin AB’ye doğru ilerlemesini memnuniyetle karşıladıklarını kaydeden Başbakan *Ramush Haradinaj*, “AB’nin Batı Balkanlar stratejisi Kosova için de Avrupa perspektifi öngörüyor. Biz Kosova ile Sırbistan arasında nihai bir çözümün gerekli olduğuna karar verdik ve ne zaman olacağından

bahsetmeden böyle bir çözümü memnuniyetle karşılıyoruz. Kosova olarak Avrupa perspektifinde kararlıyız" diye konuşunca bu "Avrupa perspektifi" söylemi kulağa Avrupalılaşıma gibi bir iz bıraktı. Elbette bu durum NATO açısından ve dolayısıyla da ABD ve Rusya için çok da kabul edilebilir bir durum değil. Ayrıca bunun ABD-Rusya ve AB arasında kalmış bir Kosova manasına geleceğini düşünmek de fazla spekülatif ve paranoyakça bir düşünce olmayacaktır. Tabii böyle bir düşünceye kapılanlar için kısa bir tarih yolculuğu da faydalı olacaktır. Haziran 1999'da Amerikan güçleri, eski Yugoslavya'ya girer girmez ilk iş olarak Bondsteel Üssü'nün bugün kurulu olduğu geniş araziye resmen el koymuşlardı. Bondsteel Üssü 460 bin metrekarelik bir alan. Dahası Amerikan güçleri üssün etrafındaki 320 kilometrelik yolların ve irili ufaklı 17 köprünün de kontrolünü alırken kimse de itiraz etmemişti. Peki, neredeyse bir şehir büyüklüğündeki, bu üsse neden ihtiyaç olmuştu? Kosova'da insan haklarını korumak ve barış için mi? NATO'nun Yugoslavya'yı 1999'da bombalamaya başlamadan çok önce Washington Post'ta, çeşitli yorumlarda "Ortadoğu'nun giderek kırılgan bir hal almasından sonra, Hazar petrollerini korumamızı sağlayabilecek Balkan üslerine ihtiyacımız olacaktır." şeklindeki cümleleri hatırlama vaktidir belki de... Ya da Almanya'nın ABD'nin Balkanlarda boşalttığı alanları doldurmak için çalışmalar yaptığı iddialarını, kim bilir...

Bu arada Rusya'nın yumuşak gücü olarak da kabul edilen Makedonya'da, Yunanistan ile gerçekleşen isim krizini çözen (!) anlaşmanın AB'ye girişle birleştirilen danışma referandumu sonunda gerçekleşti. Sonuç; Hüsrân! Ya da başka bir deyişle Rusya'nın dediği oldu belki de. AB 1-0 yenik kapattı ilk yarıyı. Bu aslında şu demek; aynı Kosova'da olduğu gibi ABD-NATO-AB ve Rusya arasındaki bir başka müsabaka alanında da henüz bir kazanan yok ama bir kaybeden var: her iki ülkenin halkı, bilhassa da Türk ve Müslüman nüfus. Zira onların durumu tüm bu karmaşanın dışında zaten zordu. Şimdi çok daha muğlak ve sisli bir gelecek tasavvurunun eşliğinde bekliyorlar. Referanduma katılım resmi olmayan rakamlara göre %36 civarı. Bu oranın neredeyse tamamı evet oyu attı ise de iki suale çoğunluğun sağlanamaması referandumu geçersiz kıldı. Şimdi Makedonya için yeni bir sınav vakti. Zira Başbakan Zaev güvenoyu da alamazsa -ki bu 120 milletvekilinin 81'i demek- Makedonya'da bir erken seçim kaçınılmaz. Yani yeni bir istikrarsızlık süreci. Bu arada yaklaşık 2.000.000 seçmenin oy kullanması beklenen referandumu 11 bin 907 yerli ve 493 yabancı olmak üzere 12.000'i aşkın gözlemci izledi. Bu ilginin sebebini de araştırmak gerekli sanırım. Unutmadan ABD, geçersiz sayılan bu düşük katılımlı referandumu geniş katılımlı bir NATO desteği olarak okurken durumdan duydukları memnuniyeti de yazılı bir açıklama ile belirtti.

Almanya, Kosova'da barışı (!) sağlarken, Makedonya'da AB ve Rusya istikrar (!) için at başı yarışıyor. Ve tüm bunlar oluyorken Haşim Taçi'nin 29 Eylül'de Sırp nüfusun yoğun olduğu Gazivode ziyareti sırasında yaşananlar sebebiyle Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic'in Sırbistan Genelkurmay Başkanı Milan Mojsilovic'e, güvenlik önlemlerinin en üst düzeye çıkarılması ve tüm emniyet güçlerinin hazır olması talimatını verdiğini kim biliyor?

Bekleyelim ve umalım ki Balkanlar bugününü aramasın...